

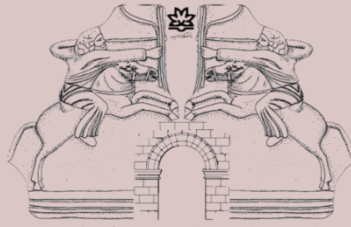
نشریه علمی-تخصصی گذر تاریخ
GOZAR-E TARIKH
SCIENTIFIC-SPECIALIZE JOURNAL
بنیانها: 2023/۱۴۰۲

ویژه نامه نوروز ۱۴۰۳ (فروردین ماه)

ویژه نامه نشریه علمی-تخصصی گذر تاریخ
وابسته به انجمن علمی-دانشجویی گروه تاریخ دانشگاه ارومیه

نشریه علمی-تخصصی گذر تاریخ
GOZAR-E TARIKH
SCIENTIFIC-SPECIALIZE JOURNAL
بنانهاد: 2023/۱۴۰۲

نشریه انجمن علمی-دانشجویی گروه تاریخ دانشگاه ارومیه/دانشکده ادبیات و علوم انسانی

مدیر مسئول: فراز فرشادیان - دانشجوی کارشناسی پیوسته تاریخ، دانشگاه ارومیه

سر دبیر: شاکر حسینزاده - دانشجوی کارشناسی پیوسته تاریخ، دانشگاه ارومیه

نویسنده: فراز فرشادیان - دانشجوی کارشناسی پیوسته تاریخ، دانشگاه ارومیه

مترجمان: * فراز فرشادیان - دانشجوی کارشناسی پیوسته تاریخ، دانشگاه ارومیه

* محمدجواد جلیلی لک - دانشجوی کارشناسی پیوسته تاریخ، دانشگاه ارومیه

طراح جلد و صفحه آرا: فراز فرشادیان

آدرس ایمیل: gozar.tuu@gmail.com

نشانی: استان آذربایجان غربی، ارومیه، خیابان صدا و سیما، دانشکده ادبیات و علوم انسانی،

دفتر گروه تاریخ

نوروز: عامل تقویت هویت، پایداری و وحدت ایرانیان

نوروز یکی از کهن‌ترین جشن‌ها و آیین‌های ایرانی است که از گذشته‌های دور به ما رسیده و در ایران^۱ و سرزمین‌های فراتر میهن ما پاس داشته می‌شود. مردم سرزمین‌های افغانستان، آذربایجان، عراق، سوریه، قفقاز، پاکستان، هندوستان، چین، کردستان ترکیه و چندی سرزمین دیگر هر ساله به آمادگی و برگزاری جشن برای آغاز سال نو خود می‌پردازند و نوروز را جشن می‌گیرند^۲.

جشن نوروز از مهمترین مراسمی است که از دوران کهن در میان ایرانیان رایج بوده است. در هنگامه این جشن، جهان رنگی نو به خود می‌گیرد. جشن نوروز، زمان زایش زمین و تولد گیاه و شادمانی طبیعت از پایان فصل زمستان و سرما است. در فصل بهار که نوروز آغازگر آن است، ناخوشی از بین می‌رود و سبزی و طراوت جای آن را می‌گیرد^۳.

واژه نوروز، همچنان که آشکار است، به معنای «روز نو» است. این واژه در زبان پهلوی «نوک روچ» بوده است و پس از آنکه وارد زبان عربی شد، به «نوک روز» تبدیل می‌شود^۴.

مطرح‌ترین متن در مورد نوروز، «نوروزنامه» خیام، دانشمند و سخنور نامدار است. در نوروزنامه، از نوروز به عنوان بخشی از بهار سخن به میان آمده و نویسنده در جایی که می‌خواسته از زیبایی بهار بگوید، به نوروز نیز پرداخته است؛ چرا که نوروز و بهار در فرهنگ کهن ایرانی، همچون دو یار ناگسستنی هستند.

نوروز در برخی مناطق میهن ما، دارای مواردی بیش از دیگر جای‌ها است؛ همچنان که در استان کرمانشاه، مردمان بسیاری از روستاهای استان، در شب‌های پایانی سال، آتشی بر بام خانه‌هایشان می‌افروزند، به گونه‌ای که از فاصله دور، نور آن پدیدار است. این آتش را در زبان کردی استان کرمانشاه «آگر نوروزی» می‌نامند.

نوروز در بیان اندیشمندان و سخنوران

در بیان سخنوران، رویداد نوروز به عنوان نمادی از حیات، شادابی و امید به آینده توصیف می‌شود. اندیشمندان علوم مختلف در مورد جشن نوروز به عنوان یک جشن فرهنگی و سنتی در ایران و مناطق دیگری از جهان که این رویداد را جشن می‌گیرند نظراتی دارند و دانشمندان هر علم در جهات مختلفی نوروز را مورد تجزیه و تحلیل قرار می‌دهند که بدین شرح است:

- ۱- میر جلال‌الدین کزازی، «نوروز، درفش فرهنگ ایران»، (نشریه طبیعت‌گردی، ۱۳۸۷)، سال اول، شماره چهارم، ص ۲۰
- ۲- مهناز خادم‌پور، «نگاهی به نوروز باستانی»، (نشریه آفتاب اسرار، ۱۳۸۸)، بهار، سال سوم، شماره نهم، ص ۲۲-۲۳
- ۳- سوسن فرهنگی، «نوروز در شاهنامه»، (نشریه آشنا، ۱۳۷۱)، فروردین و اردیبهشت، سال اول، شماره چهارم، ص ۳۶
- ۴- میر جلال‌الدین کزازی، «نوروز، جشن بازگشت به آغاز»، (نشریه آشنا، ۱۳۷۱)، سال اول، شماره چهارم، ص ۱۹

برآمد با صبح و بوی نوروز

به کام دوستان و نخست پیروز

مبارک بادت این سال و همه سال

بیا یون بادت این روز و همه روز...

«سعدی»

پژوهشگران تاریخ: این گروه از اندیشمندان، بررسی تاریخچه و ریشه‌های نوروز را به عنوان یک جشن باستانی و دارای ارزشی فرهنگی مورد بررسی قرار می‌دهند.

پژوهشگران علوم اجتماعی و فرهنگ: این گروه به بررسی عمق فرهنگ و سنت‌های مرتبط با نوروز پرداخته و به آشکارسازی نقش نوروز در حفظ و ترویج فرهنگ می‌پردازند.

پژوهشگران روانشناسی: برخی از روانشناسان به بررسی تأثیرات روانی و اجتماعی جشن نوروز بر روابط اجتماعی، خانواده و روحیه افراد پرداخته و می‌توانند آن را در بهبود خلق و خوی افراد تبیین کنند.

پژوهشگران زبانشناسی: این گروه به بررسی لغات، اصطلاحات و سخنان مرتبط با نوروز در زبان فارسی و سایر زبان‌های منطقه می‌پردازند.

اما همچنان که بر همگان آشکار است، تنها جشنی که از میان چندین و چند جشن باستانی ایران هنوز استوار مانده و پاس داشته شده است، جشن نوروز است. در اینجا به این سوال می‌پردازیم که:

چرا نوروز علیرغم فراموشی دیگر جشن‌های کهن ایرانی، از یاد نرفته و همچنان پایدار مانده است؟

از نظر دکتر کزازی پاسخ این سوال اینچنین است: «پاسخ‌هایی چند بدین پرسش می‌توان داد. اما نغزترین و روشن‌ترین پاسخ که به شیوه‌ای گوهرگرایانه و پدیدار شناختی چستی نوروز را آشکار می‌دارد و از پرده بدر می‌افکند، این است که نوروز معنایی ژرف و جهان شناختی را در خود نهفته می‌دارد و به گونه‌ای نمادین و رازآلود آفرینش را باز می‌تابد و باز می‌نماید. نوروز به راستی جشن بازگشت به آغاز است و بازنمای و رازگشای این نکته نغز نمادین و باورشناختی که یک چرخه آفرینش یا سال نمادین اسطوره‌ای به فرجام می‌رسد تا چرخه و سالی دیگر آغاز بگیرد. در نوروز، آفرینش به آغاز خویش باز میگردد. بازگشت به آغاز همواره برابر است با جوانی و پرتوانی، با شکفتگی و شادابی، با پاک‌ی و پالودگی. از آن است که با فرا رسیدن نوروز، خورشید به باره بره (برج حمل) در می‌آید و ترازمندی بهاری (اعتدال ربیعی) روی می‌دهد و بهاران آغاز می‌گیرد. بدین سان بر چیرگی شب، تاریکی و سرما فرجام نهاده می‌شود؛ پیری و پژمردگی، فرسودگی و افسردگی به پایان می‌آید؛ تا گیتی، با رستاخیزی همه سویه و همه رویه، جوانی و شادابی از سر گیرد و آفرینش به شیوه‌ای رازآلود و نمادینه، به آغاز خویش بازگردد».

جهان از باد نوروزی جوان شد از بهی زیبا که این ساعت جهان شد
شمال مجدم مشکین نفس گشت اصبای گرم رو، غنبرفشان شد
«عطار نیشابوری»

در سالیان پیشین و تا به امروز، بسیاری از پژوهشگران و اندیشمندان ایرانی و غیرایرانی، سخنانی را در موضوع جشن نوروز ارائه داده‌اند که در ادامه به برخی از آنها پرداخته می‌شود:

- «نوروز جشن رهایی زمین و مردم از رنج است و آسودگی که پس از این رنج بر مردمان باستان آشکار می‌شود، دلیل پیدایش نوروز شده، میزان ارزشمندی این آسودگی و پیدایش نوروز در شاهنامه فردوسی به روشنی آشکار است»، «حسین وحیدی، پژوهشگر تاریخ ایران باستان».
- «منش ایرانی، زبان فارسی، نوروز و مهرگان و سده، عامل مشترک همه ایرانی تبارهای جهان از نیمه غربی هند تا مناطق کردنشین سوریه است»، «صفر عبدالله، ادب‌پژوه تاجیک و استاد زبان و ادبیات فارسی دانشگاه ابوریحان، قزاقستان».
- «جوانی و شادابی در نوروز از نو می‌آید. این مفهوم، خود مفهومی اسطوره‌ای است. «کهنگی» در مقابل «نوشدگی» یک زمینه اسطوره‌ای است. بنابراین در نوروز چیزی که کهنه و به مرگ نزدیک شده، رستخیز می‌کند»، «جلال ستاری، نویسنده، پژوهشگر، اسطوره‌شناس، مترجم، و اندیشمند».
- «نوروز دارای آیین‌های پیشینی، میانی و پسینی است. آیین‌های پیشینی مراسمی هستند که قبل از نوروز برگزار می‌شوند؛ چه بوسیله خانم‌ها که خانه‌تکانی می‌کنند، سبزه می‌اندازند و وسایل کهنه را دور می‌ریزند و وسایل نو را جایگزین می‌کنند که این‌ها جنبه خصوصی دارند و چه آیین‌هایی که جنبه عمومی دارند نظیر میر نوروزی، غول بیابانی، کوسه برنشین، حاجی فیروز و چهارشنبه سوری. در نوروز هم آیین‌هایی نظیر هفت‌سین و دید و بازدید وجود دارد و سیزده‌بدر که آیین پسینی است»، «محمد بقایی (ماکان)، نویسنده، مترجم، استاد ادبیات فارسی و اقبال‌شناس».
- «نوروز از جشن‌های باستانی ایران است و شاید قرن‌ها پیش از عهد هخامنشی هم در ایران معمول بوده است. این عید که بزرگترین عید ملی ایرانیان است، در اعتدال ربیعی روز اول بهار و حلول برج حمل برگزار می‌شود. در عربی نوروز را «نیریز» و آن را «نیاریز» جمع می‌بندند و علاوه بر این معنی، به معنی روز شادمانی بکار می‌رود. همچنانکه کلمه مهرگان را که در نزد ایرانیان جشن پاییزه بود، «مهرجان» تلفظ می‌کردند و «مهرجانات» جمع می‌بستند و آن را به طور مطلق به معنی جشن بکار می‌برند. در دوره اسلامی این دو عید اهمیت فراوان داشت و بعضی از خلفای عباسی در این دو جشن مانند شاهنشاهان ساسانی بار عام می‌دادند و هدایا و تحفه‌ای از مردم دریافت می‌داشتند»، «محمد جواد مشکور، مورخ تاریخ ایران باستان، ادیب و زبان‌شناس».

ز کوی یاری آید نسیم باد نوروزی از این باد آمدن خواهی چراغ دل برافروزی

چو گل گر خردده‌ای داری خدا را صرف عشرت کن اگر کارون را غلط بادا سودای ز راندوزی

«حافظ شیرازی»

• گفتار نخست: «ایرانیان شادی را یکی از بزرگترین و گرمی‌ترین دهش‌ها و ارمغان‌های ایزدی به آدمیان می‌دانسته‌اند. از همین روی، یکی از بنیادی‌ترین و برجسته‌ترین هنجارها و ویژگی‌های فرهنگی ایران، جشن‌ها و آیین‌های شادمانی است. کمتر فرهنگی را در جهان می‌توان یافت که به اندازه فرهنگ ایرانی این آیین‌ها و جشن‌ها در آن کارکرد و روایی داشته باشد» گفتار دوم: «نوروز درفش و نماد فرهنگ ایران است و ایرانیان را نمود و نوید روز نو که از دل و درون تیرگی‌های شب، برخواهد دمید و جهان را برخواهد افروخت و تازگی و فر و فروغی دوباره خواهد بخشید»، «میر جلال‌الدین کزازی، شاعر، نویسنده، مترجم،

با این تفاسیر، نوروز، که از دوران باستان تا به امروز پابرجا مانده است، نقش مهمی در تقویت هویت ملی و یگانگی ایرانیان داشته است. این جشن به عنوان کهن‌ترین و برترین نماد فرهنگی ایران، تأثیری بسیار بر نزدیکی اقوام ایرانی و همبستگی ملی را همواره دارا بوده است.

نوروز شد و تشنه از خاک دمید ابر روی جملان چمن نیل کشید
کس را به سخن نمی‌گذارد بلبل ادب باغ مگر نخبه به رویش خندید
«وحشی باقعی»

Newruz: A factor for Strengthening Iranians identity, Stability and Unity

Newruz is one of the oldest Iranian festivals and rituals that have come to us from the distant past and by the people of Iran and Territory beyond our homeland is protected. The people of Afghanistan, Azerbaijan, Iraq, Syria, Caucasus, Pakistan, India, China, Turkey's Kurdistan and several other countries prepare and celebrate the beginning of their new year and celebrate Nowruz every year.

Nowruz is one of the most important ceremonies that have been common among Iranians since ancient times. During this Celebration, world takes a new colored. Nowruz Celebration, Birth of the Earth and the Birth of the Plant and Nature's Happiness from the End It's winter and cold. In the spring, the disease will disappear and the greenery and freshness will take its place.

The word "Nowruz" means, as It is obvious, "New Day." This word in the Pahlavi language was "Nock-rouch .And when he comes into Arabic, he becomes the "Nock-rouz".

One of the most important text on the occasion of Newruz is "Norouznameh" Khayyam the famous scientist and speaker. In Norouznameh, Newruz is brought as part of spring. The author has also referred to Nowruz where he wanted to express the beauty of spring, because Nowruz and spring are inseparable in Iranian culture.

In some parts of our homeland, Newruz has more details than other regions, as in Kermanshah province, That Many villagers in the province kindle a fire on the roofs of their homes on the last night of the year. From a distance, the light of that fire Is visible. This act called the "Ager-Norouzi.

Newruz in the statement of scholars and speakers:

N the words of the speakers, Nowruz is described as a symbol of life, vitality and hope for the future. Scholars of different sciences about Nowruz celebration as a cultural and traditional celebration in Iran and other parts of the world celebrating this event, they have thoughts and opinions. Each science analyzes Nowruz in different directions which is as follows:

Historical Researchers: This group of thinkers studies the history and roots of Nowruz as an ancient feast.

Social Sciences and Culture Researchers: This group explores the depth of culture and traditions associated with Nowruz. They Discover the role of Nowruz in preserving and promoting culture.

Psychology Researchers: Some Psychologists Investigate the Psychological and Social Effects of Nowruz Celebration on Social, family and morale relationships of individuals and can explain It in improving the mood of individuals.

Linguistics researchers: This group examines the words, expressions and related words of Nowruz in Persian and other languages of the region.

But as it is obvious to all, Nowruz is the only celebration among several ancient celebrations of Iran that are still constant. Here we address the question:

Why is Nowruz not forgotten despite the neglect of other ancient Iranian celebrations?

Dr. Kazzazi answer to this question is: "There are many answers to this question. But the most obvious answer that reveals what Nowruz is that Nowruz has a profound meaning and somehow reveals the mystery of creation. Nowruz is the "celebration of returning to the beginning" and it Is a revelation that a cycle of creation ends and a new year begins. Return to the beginning is always equal Youth, Beauty, and Goodness. With the arrival of the Newruz, the sun comes to Aries and Begins spring equinox. Hence, is ended darkness, cold, ageing, exhaustion and depression, and world will return to the beginning.

in the past years and up to today, many Iranian and non-Iranian scholars and thinkers have made statements on the Newruz that to some of them are being paid:

- "Nowruz is the celebration of freedom of land and the people of suffering and the relief that after suffering has been revealed to the ancient peoples, Is clearly evident from the advent of Newruz, the value of this relief and the genesis of Newruz in ferdowsi's shahnameh". Hosein Vahidi, Ancient Iranian History researcher.
- "Iranian character, Persian language, Nowruz, Mehregan and Sadeh, the common factor of all Iranian lineage of the world from the Western half India is up to the Kurdish areas of Syria". Safar Abdahl, Tajik literature scholar and

professor of Persian language and literature Abu Rayhan University, Kazakhstan.

- "Youth and happiness are coming back in new year. this is a Mythical concept. hence in Newruz something that is old and approaching death does resurrection". Jalal Satari, author, researcher, translator, thinker.
- "Newruz contain process of before, middle and after. Before process that are held before the Newruz. Also in Newruz Is existed public process such as Haji-Firouz and Chaharshanbeh-souri. In Newruz, is after process the Haft-Sin and Sizdah-Bedar". Mohammad Baghaei (Makan), Author, translator, Language and literature master.
- "Nowruz is one of the ancient celebrations of Iran, and perhaps centuries before the Achaemenid period was common in Iran. This celebration which is the largest national holiday of Iranians, in the spring equinox of the first day of spring and the arrival of Aries It will take place. In the Arabic, is Newruz, "Niriz" and It Plural is "Niyariz", like "Mehregan" that plural say "Mehrejanat". in the Islamic period. celebration of Nowruz and Mehregan was very important, and some Abbasid caliphs in these two celebrations such as Sasanian king receiving gifts from the people". Mohammad Javad Mashkour, Historian of ancient Iranian History, writer and linguist."
- The first speech: "Iranians consider happiness one of the greatest and most cherished gifts of God to mankind. Therefore, one of the most fundamental norms and cultural characteristics of Iran, It Is a celebration of happiness. Few cultures in the world can be found that have as much function and authenticity as the Iranian culture of Its celebrations in that country and culture". Second speech: "Nowruz, is the flag and symbol of Iranian Culture Is, and to Iranians promise a new day that will rise from the heart of darkness of the night and given the world freshness and prosperity again". Mir Jalaeddin Kazzazi, Poet, writer and translator

With this interpretations, Nowruz, which has survived from ancient times to the present day, has played an important role in strengthening the national identity and unity of Iranians. As the oldest and most prominent cultural symbol of Iran, this celebration has always had a great impact on the closeness of Iranian tribes and national solidarity.

Новруз: фактор укреплениа идентичности, стабилности и единства иранцев

Новруз - один из древнейших праздников и обычаев иранцев, достигший нас из далекого прошлого и отмечаемый не только в Иране, но и в землях, лежащих за его пределами. Жители таких стран, как Афганистан, Азербайджан, Ирак, Сирия, Кавказ, Пакистан, Индия, Китай, Курдистан в Турции и еще нескольких других земель каждый год готовятся и отмечают праздник Новруз в честь начала нового года. Празднование Новруз является одним из самых важных обрядов, который был распространен с древних времен среди иранцев. Во время этого праздника мир оживает новыми красками. Новруз - это время рождения земли, роста растений и радости природы после завершения зимы и холода. Слово "Новруз" явно обозначает "новый день". Это слово имело значение "нового дня" на языке пехлеви, и после того, как оно перешло на арабский язык, оно стало "новым днем". Самый известный текст о Новрузе - это "Новрузнаме" Хайяма, известного ученого и оратора. В "Новрузнаме" Новруз рассматривается как часть весны, и автор обращается к Новрузу, когда хочет описать красоту весны, так как Новруз и весна в иранской культуре как неразделимые друзья. Новруз имеет свои особенности в некоторых наших землях; например, в провинции Керманшах многие жители сел в конце года разжигают огонь на крышах своих домов так, что его свет виден издалека. Этот огонь называется "новрузи" на курдском языке провинции Керманшах.

возвращается к Барану (знак Овна), устанавливая весеннее равноденствие, и начинается весна. Таким образом, наступает конец ночи, тьмы и холода; старость и увядание, изнеможение и уныние заканчиваются; чтобы жизнь, с возрождением всех видов и образов, вернулась к молодости и свежести и созданию в символическом и загадочном образе вернулась к началу".

В предыдущие годы и до сегодняшнего дня многие иранские и неиранские исследователи и ученые высказывали свои мысли на тему празднования Новруз, и ниже приводятся некоторые из них:

- "Новруз – это праздник освобождения земли и людей от страданий, и покой, который становится явным после этих страданий для древних людей, является причиной возникновения Новруза, и ценность этого покоя и возникновения Новруза четко проявляются в "Шахнаме" Фирдоуси", - Гусейн Вахиди, исследователь древней истории Ирана.
- "Иранская природа, персидский язык, Новруз и Мехрджан, а также столетие, являются общими факторами всех иранских народов от западной части Индии до курдских областей Сирии", - Сафар Абдулла, литературовед таджикского происхождения и профессор персидского языка и литературы Университета Абу Рихана в Казахстане.
- "Молодость и свежесть приходят в Новруз. Это понятие само по себе мифическое. "Старость" противопоставляется "новизне" как мифическое поле. Поэтому на Новруз то, что старо и приближается к смерти, воскресает", - Джалал Старри, писатель, исследователь, мифолог, переводчик и ученый.
- "Новруз имеет предварительные, промежуточные и последующие обряды. Предварительные обряды – это обряды, проводимые до Новруза; это и женщины, перестраивающие дом, высаживая сабзе и избавляясь от старых вещей и заменяя их новыми, и обряды, имеющие общественный характер, такие как Мир Наурузи, Пустынный великан, Сядь, а также четверг сорока. В Новруз также существуют обряды, такие как хафт-син и видение и посещение, а также тринадцатое бедро, которое является последующим обрядом", - Мохаммад Багаи (Макан), писатель, переводчик, профессор персидской литературы и исследователь общественных настроений.

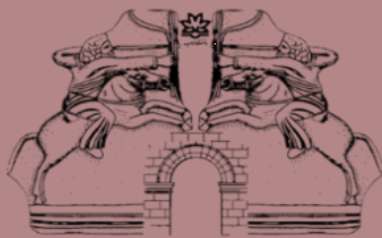
Новруз – один из древних праздников Ирана, и, возможно, он был обычным за несколько веков до периода Ахеменидов. Этот праздник, который является самым большим национальным праздником иранцев, отмечается в день равноденствия весеннего солнцестояния и прихода в знак Овна. На арабском Новруз называется "Нироз", и он также означает радостный день. Кроме того, слово "Мехрджан", которое было осенним праздником у иранцев, они произносили "меджан" и использовали его в абсолютном смысле как праздник. В исламскую эпоху эти два праздника имели большое значение, и некоторые аббасидские халифы отмечали их, как сасанидские цари, принимая подарки и подарки от народа", - Мохаммад Джавад Мошкур, историк древней Иран, литературный деятель и лингвист.

С учетом этих толков, Навруз, который со времен древности до сих пор остается живым, играет важную роль в укреплении национальной идентичности и единства иранцев. Этот праздник, как самый старый и выдающийся символ иранской культуры, всегда оказывал большое влияние на близость иранских народов и национальную солидарность.

Urmia University
Cultural-Student Deputy

نشریه علمی-تخصصی گذر تاریخ
GOZAR-E TARIKH
SCIENTIFIC-SPECIALIZE JOURNAL
FOUNDATION: 2023/۱۴۰۲: بنانهاد:

SPECIAL ISSUE OF NEWROZ 1403

**SPECIAL ISSUE OF SCIENTIFIC-
SPECIALIZE OF GOZAR-E TARIKH**

AFFILIATED TO SCIENTIFIC-
STUDENT SOCIETY OF HISTORY
GROUP OF URMIA UNIVERSITY

Union of
Scientific-Student
Association of History

انجمن ایرانی تاریخ
The Iranian
Society of History

Scientific-Student
Association of History

SPECIAL ISSUE N. 1